

УДК 339.548

ТОРГОВЕЛЬНЕ ПРОТИСТОЯННЯ США ТА КИТАЮ: ПРИЧИНИ ТА НАСЛІДКИ

Якубовський Сергій Олексійович

докт. екон. наук, професор

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

вул. Дворянська, 2, Одеса, Україна, 65081

email: syakubovskiy@onu.edu.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1193-0241>

Scopus Author ID: 57210283171

Родіонова Тетяна Андріївна

канд. екон. наук, доцент

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

вул. Дворянська, 2, Одеса, Україна, 65081

email: t.rodionova@onu.edu.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6752-5958>

Scopus Author ID: 57207941284

Бабінчук Олександра Сергіївна

студентка

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

вул. Дворянська, 2, Одеса, Україна, 65081

e-mail: babinchuk.alexandra@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2634-0906>

На сучасному етапі розвитку міжнародних економічних відносин дослідженню взаємовідносин між країнами, що є світовими лідерами за обсягами ВВП та зовнішньої торгівлі – США та Китаю, приділяється особлива увага. Це пов'язане з тим, що протягом останніх років США запровадили низку заходів щодо протидії зростанню китайського експорту, що призвело до зворотних дій з боку Китаю. Предметом дослідження є зовнішньоторговельні відносини США і Китаю. Мета статті – проаналізувати вплив протекціоністських заходів, що застосовуються США та Китаєм, на розвиток їх зовнішньоекономічних зв'язків. В статті вирішено наступні завдання: визначити ступінь економічної взаємозалежності США та КНР, дослідити їх вплив на взаємні торговельні потоки та проаналізувати динаміку двосторонньої торгівлі країн в умовах обмежувальних заходів. Методами, що застосовувалися для досягнення мети дослідження, були: порівняльний аналіз, систематизація та узагальнення, побудова економетричних моделей. У результаті дослідження було виявлено, що динаміка поточних рахунків США та КНР є протилежною: США протягом багатьох років демонструють стабільний дефіцит, а Китай – профіцит. Крім того, структура їх поточних рахунків також значно відрізняється: США – цілком орієнтовані на надання послуг, тоді як Китай є масштабним експортером товарів. Результати аналізу свідчать, що з 2018 року обидві країни у сфері зовнішньоекономічної діяльності увійшли у рецесію, оскільки сальдо їх поточних рахунків істотно зменшилося, що є наслідком взаємних тарифних бар'єрів. Крім того, через торговельне протистояння двосторонній товарообіг між країнами значно скорочується, тому зараз Китай та США змушені шукати нові експортні ринки. Висновки на основі регресійних моделей свідчать про те, що імпорт товарів з Китаю дійсно спричиняє негативний вплив на обсяг експорту США, що обумовило запровадження США обмежень на імпорт з Китаю. Разом з тим, запровадження взаємних обмежень не призвело до покращення зовнішньоторговельних позицій США.

Ключові слова: Китай, США, експорт, імпорт, платіжний баланс, торгова війна.

Постановка проблеми.

США та КНР – найбільш залучені у міжнародну торгівлю країни: Китай – найбільший світовий експортер, а США – імпортер. США утримують статус лідируючої економіки світу ще з середини ХХ століття, але останні десятиріччя особливо стрімкий розвиток демонструє КНР, виборовши собі лідерство на ринках більшості країн світу. Втрата США експортних ринків, від'ємний торговельний баланс та залежність від імпорту з Китаю поглиблюються й надалі, що стало одним із поштовхів американської влади до запровадження протекціоністських заходів і розв'язання торгової війни [1]. Безперечно, ведення торгової війни економічними країнами-

гігантами може призвести до неочікуваних наслідків для всієї світової економіки, саме тому аналіз торгових потоків США з КНР та відстеження їх динаміки по мірі поглиблення протекціоністських заходів є дуже важливим.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Існує чимало досліджень українських та зарубіжних авторів, в яких з одного боку здійснюється аналіз сучасного стану міжнародної конкурентоспроможності окремих економік в умовах глобалізації [2-6], з іншого – застосовуються різні способи аналізу та моделювання потенційних наслідків саме торгової війни для економік США, КНР та усього світу, як, наприклад робота науковців Тан Д. і Чен Ч. «Моделювання економічного впливу торгового

протистояння Китаю та США: глобальна перспектива» [7]. Дане дослідження передбачає, що будь-які торговельні регулювання заважають розвитку світової економіки, тому мета авторів – визначити масштаб втрат і можливі шляхи їх зменшення. Розуміючи, що спрогнозувати точні дії США та Китаю неможливо, дослідники розробили декілька сценаріїв різної інтенсивності та тривалості із врахуванням різних можливих кроків країн, щоб визначити діапазон потенційних наслідків для світової, китайської та американської економік на майбутнє десятиліття, використовуючи G-кубічне моделювання.

Висновком моделювання авторів стало те, що торгова війна погіршить економічний стан в обох країнах, ніж він був би в альтернативі, без торгового протистояння. Дослідження показало, що торгова війна може скоротити розмір обох економік в середньому на 0,5 відсотка протягом наступного десятиліття. І хоча спочатку Китай страждатиме більше через його більші масштаби експорту, негативний вплив на США матиме значніші прояви у середньостроковій перспективі. А-от треті країни, такі як Німеччина, Японія і Південна Корея, на думку авторів, навпаки виграють від збільшення їх частки на ринку в Китаї і США.

«Торгова війна США та Китаю: чи було це справді потрібно?» (2019) – праця Хусейна С. та його співавторів, у якій розглядаються протекціоністські заходи Сполучених Штатів, які були вжиті по відношенню до КНР з метою зменшення дефіциту їх двосторонньої торгівлі, та їх можливі наслідки [8]. На думку авторів, чистим результатом даного протистояння може стати істотне скорочення двосторонньої торгівлі між двома країнами, при чому Сполучені Штати схильні заміщувати китайський імпорт, купуючи альтернативні товари в інших державах, що є причиною потенційного зростання торговельного дефіциту США з третіми країнами, через що, навіть за зменшення негативного сальдо торгівлі з Китаєм, загальний торговельний баланс США суттєво не зміниться. Більшість експертів та економістів стверджують, що комбінований дефіцит торгівлі з рештою світу може бути зменшений лише за рахунок збільшення внутрішнього попиту та задоволення цього попиту місцевою продукцією (менший імпорт із зовні), або просто вищими показниками експорту до інших країн.

Автори стверджують, що оскільки Китай – це найбільший ринок багатьох споживчих та промислових товарів, для США існує величезний потенціал збільшення експорту як сільськогосподарської продукції та енергетики, так і освітніх та туристичних послуг на китайський ринок. Бізнес середовище американських виробників сільськогосподарської, автомобільної, авіаційної та хімічної продукції є під серйозною загрозою і стане набагато більш напруженим, якщо Китай запровадить відповідні тарифи. На думку авторів, економіка США значно не постраждає через порівняно невелику частку її експорту до Китаю, принаймні в найближчому

майбутньому. Але інші негативні ефекти, які важко піддаються кількісній оцінці, можуть наносити шкоду американським експортерам, як наприклад, послаблення фондового ринку (що траплялося вже кілька разів).

Формулювання цілей статті.

Пряме торгове протистояння США та Китаю, яке почалося з 2017 року, безперечно, вже встигло вплинути на економічний розвиток цих держав. Метою даної роботи є дослідження динамік платіжних балансів США та КНР в умовах торгової війни, визначення міри взаємної залежності торговельних потоків цих країн і перевірка того, чи дійсно, як стверджують Сполучені Штати, експортне домінування Китаю має негативний вплив на торговельний баланс США.

Вклад основного матеріалу дослідження.

Тарифне регулювання та залучення США і КНР у торгівлю війну повинне, перш за все, мати відображення на платіжних балансах цих держав, а особливо на рахунку поточних операцій.

Аналіз статей торговельного балансу США та КНР (рис. 1) свідчить про його значний дефіцит у Сполучених Штатах у той час, коли Китай протягом багатьох років стабільно демонструє профіцит за рахунок вагомого переважання експорту над імпортом. На графіку можна побачити, що початок тарифного тиску США на Китай у 2018 році не вплинув на його експорт негативно, а навпаки КНР лиш збільшив обсяги продажів національної продукції на 9,07%. Проте варто зауважити, що темп приросту китайського експорту все ж знизився порівняно з минулорічним показником, який складав 11,39%, а об'єм імпорту виріс на 16%, що може бути шкідливим наслідком торгового протистояння.

Імпорт США також зростає швидше, ніж експорт, через що дефіцит торгового балансу постійно поглиблюється, не дивлячись на першочергову мету тарифної політики президента Дональда Трампа – захист національного виробника. Деякий об'єм закупівель з Китаю, від якого відмовилися американські імпортери, було замінено на більш дорогий імпорт з інших країн, що залишило негативний відбиток на торговому балансі Сполучених Штатів у 2018 році.

Китай виробляє багато споживчих товарів за меншою собівартістю, ніж інші країни, тому американське населення приваблюють низькі ціни. Більшість економістів погоджуються, що конкурентоспроможні ціни в Китаї є результатом двох факторів: більш низький рівень життя, який дозволяє компаніям в Китаї платити нижчу заробітну плату працівникам та занижений обмінний курс національної валюти.

Коли Сполучені Штати імплементували політику протекціонізму стосовно низки китайських товарів, споживачам в США довелося платити більше за продукцію внутрішнього виробництва, тому ймовірність, що торговий дефіцит країни зменшиться, дуже невелика, адже населення схильне купувати товари за нижчими цінами, навіть якщо це, гіпотетично, призведе до втрати іншими американцями робочих місць.

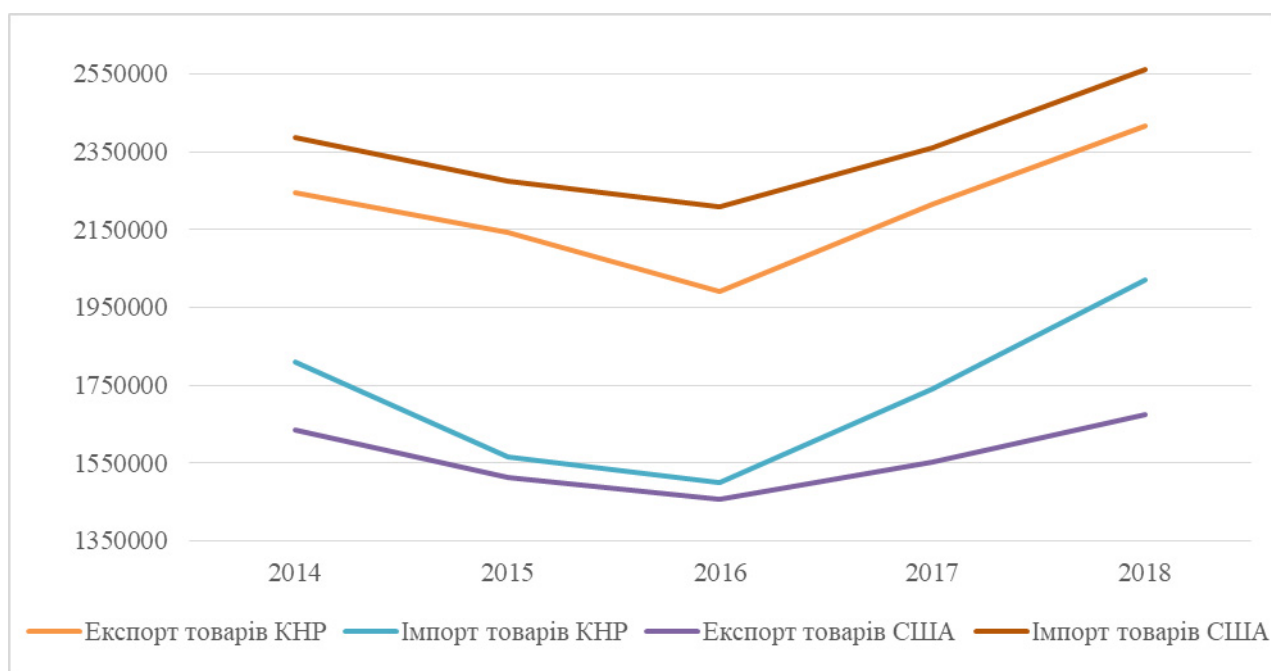

Рис. 1. Динаміка статей торговельних балансів КНР та США, дані в млн. дол. США
Джерело: складено авторами на основі [9-10]

Започаткувавши торгіву війну, американський президент не додав послуги до переліку об'єктів, які підлягають додатковому накладенню мита, адже дана стаття є стабільно профіцитною у платіжному балансі США, чого не можна сказати про Китай, який імпортує значно більше послуг, ніж експортує (рис. 2). Об'єм закупівель американських послуг Китаєм

у 2018 році становив 58,9 млрд. дол. США, що складає більше 10% від усього китайського імпорту послуг, і що на 2,2% більше відповідного показника за 2017 рік. Провідними експортними галузями послуг з США до Китаю були сфера подорожей, інтелектуальної власності (торгові марки, комп'ютерне програмне забезпечення) та транспортний сектор.

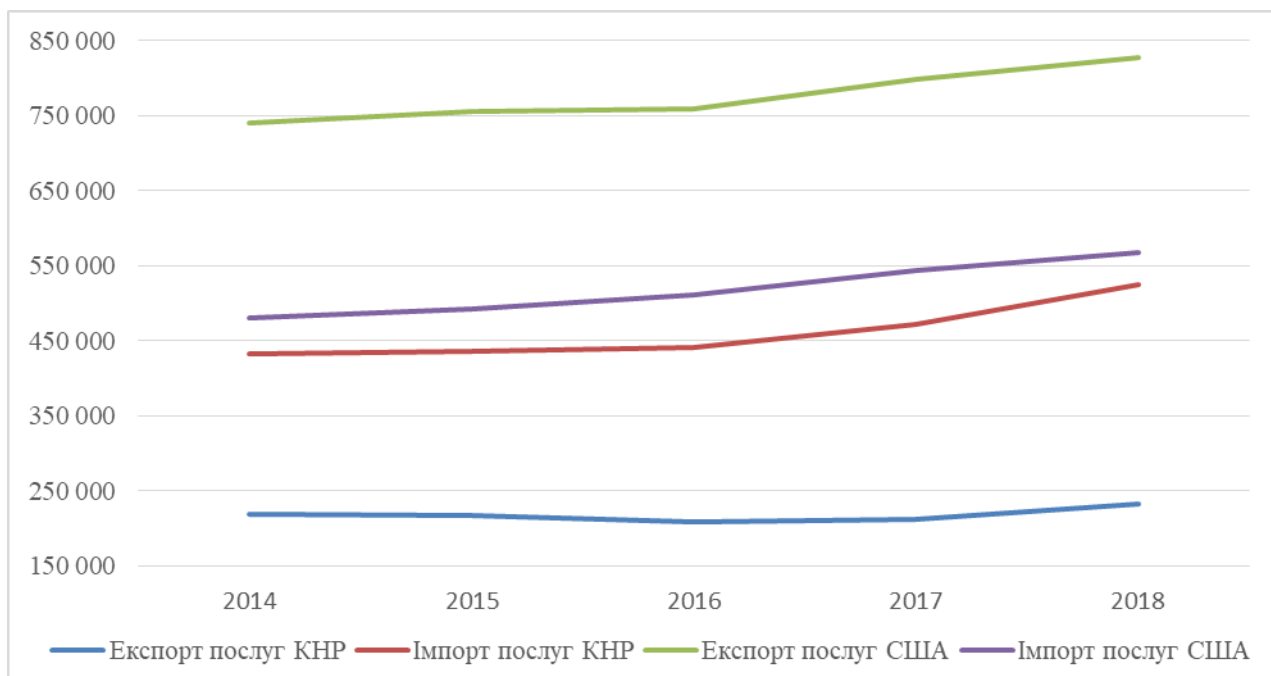

Рис. 2. Динаміка статей балансів послуг КНР та США, дані в млн. дол. США
Джерело: складено авторами на основі [10]

Сальдо первинних доходів (рис. 3) в США демонструє стабільне позитивне значення і навіть зростає, формуючись, насамперед, за рахунок

дивідендів, які отримують резиденти від інвестиційної діяльності за межами країни, а також оплати праці резидентів за кордоном. У Китаї дана

стаття склала дефіцит у 2018, що свідчить про більші доходи нерезидентів у цій країні, ніж резидентів КНР за кордоном.

І Сполучені Штати, і Китай демонструють від'ємні сальдо вторинних доходів, факт чого

означає, що на міжнародній арені дані країни виступають більше донорами безоплатних трансфертів, ніж реципієнтами, але слід зауважити, що більший дефіцит можна спостерігати у США.

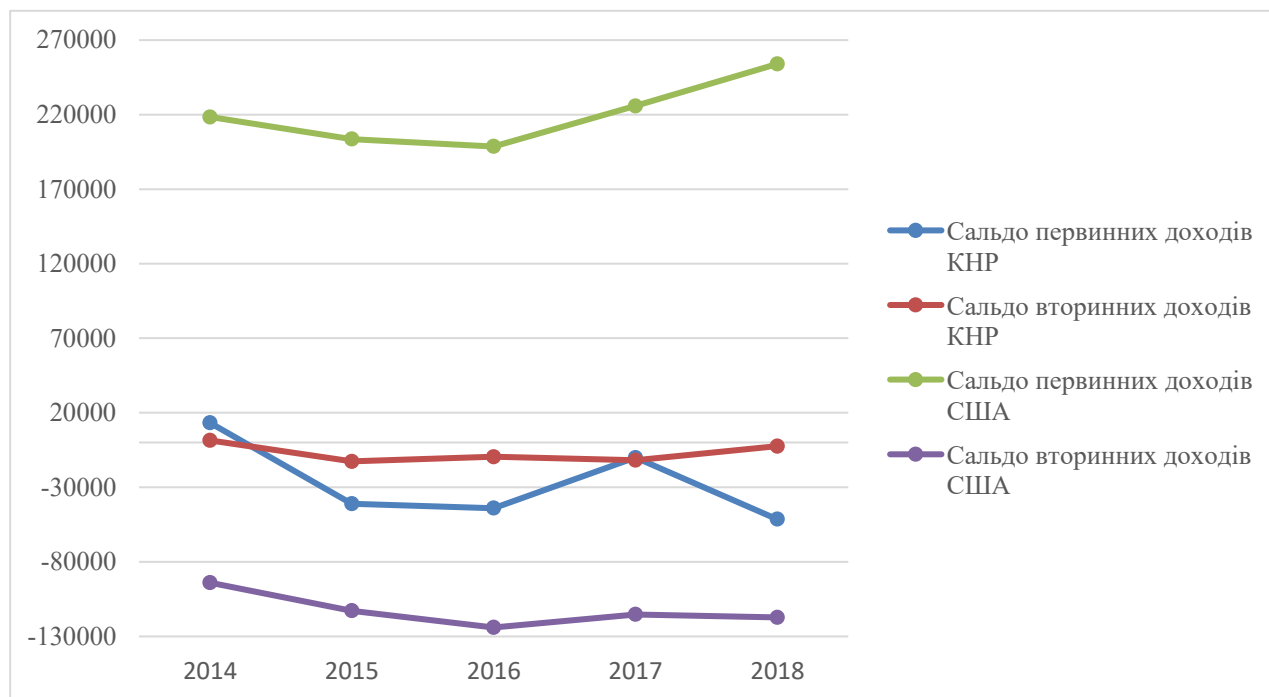

Рис. 3. Динаміка статей балансів первинних та вторинних доходів КНР та США, дані в млн. дол. США
Джерело: складено авторами на основі [10]

Аналізуючи рахунки поточних операцій США та Китаю (рис. 4), можна побачити стрімке падіння профіциту даної статті платіжного балансу в КНР на близько 75% у 2018 році. Така зміна переважно є результатом помітного зростання товарного імпорту Китаю. Дефіцит у США також значно

погіршився, що є свідченням того, що тарифна політика Трампа призвела лише до негативних наслідків для національної економіки, й одна із головних цілей імплементації тарифних обмежень – зменшення торгового дефіциту Сполучених Штатів – не була досягнута.

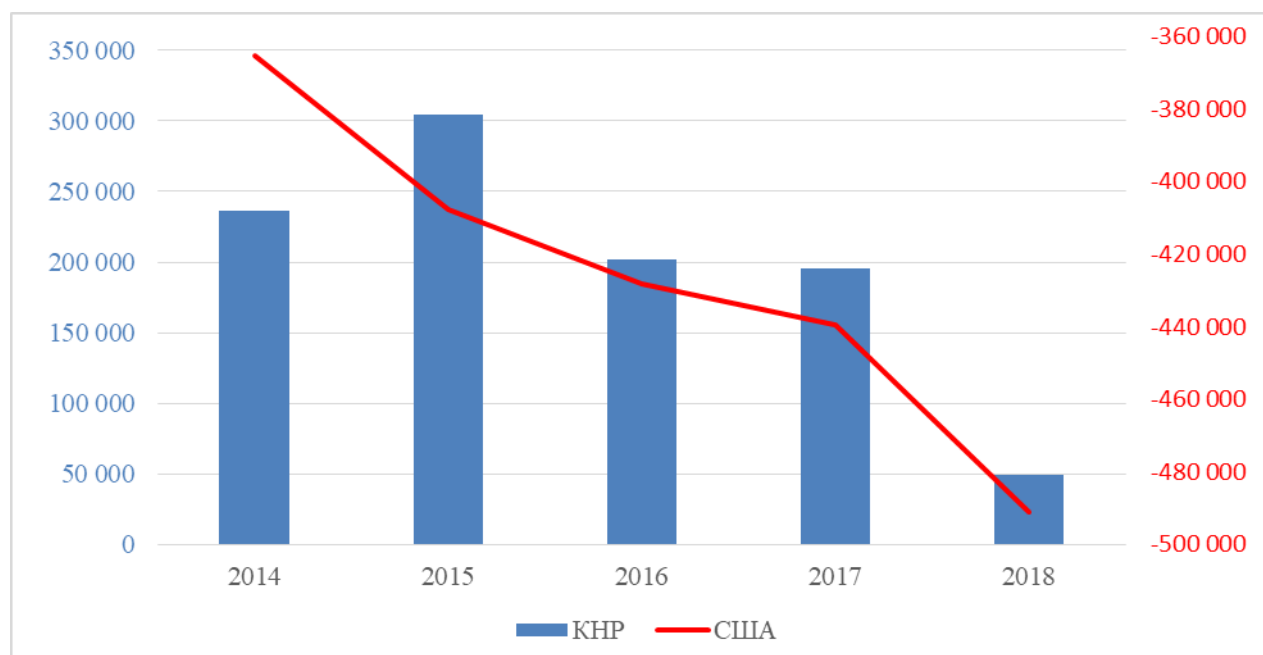

Рис. 4. Динаміка рахунків поточних операцій КНР та США, дані в млн. дол. США
Джерело: складено авторами на основі [10]

Двостороння торгівля товарами та послугами США з Китаєм у 2018 році становила 737,1 млрд. дол. США, із яких 179,3 млрд. становив експорт з США, а імпорт – 557,9 млрд, тому дефіцит торгівлі товарами та послугами Сполучених Штатів з КНР у 2018 році становив 378,6 млрд дол. (рис. 5). На даний момент Китай є найбільшим партнером США з торгівлі товарами, адже товарообіг між ними протягом 2018 року склав 659,8 млрд. дол., з яких 419,2 млрд. дол. – це торговий дефіцит США у 2018 році [11-12].

Торгівля послугами США з Китаєм у 2018 році становила 77,3 млрд. дол. США. Варто зауважити, що, на відміну від товарного балансу, торгівля послугами складає стабільний профіцит з боку Сполучених Штатів, який у 2018 році становив 40,5 мільярда доларів. За даними американського Міністерства торгівлі, експорт товарів та послуг в Китай підтримував в США приблизно 911 000 робочих місць станом на 2015 рік.

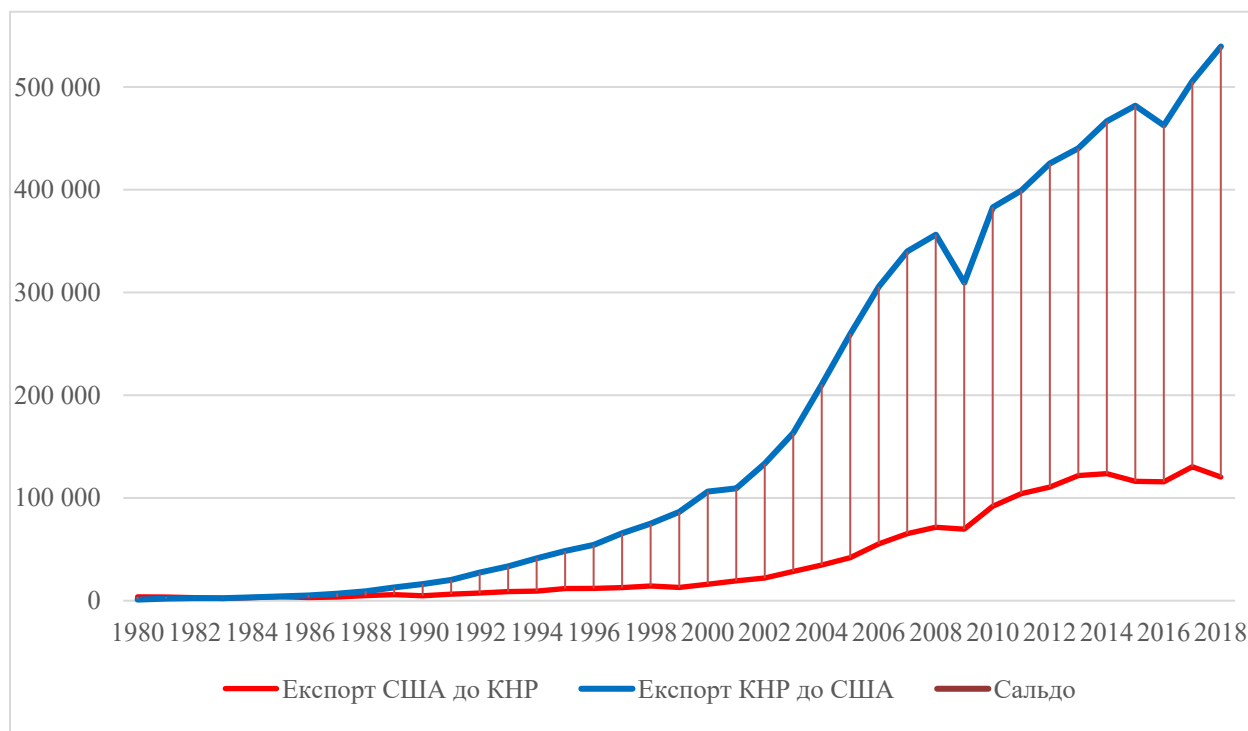

Рис. 5. Динаміка торгового балансу США та КНР дані в млн. дол. США

Джерело: складено авторами на основі [10]

Китай був найбільшим постачальником товарів США у 2018 році, головними категоріями стали електротехнічне обладнання, машини, меблі та постільні принадлежності, іграшки та спортивне спорядження та пластмаси. На рисунку 6 можна побачити вплив накладених тарифних бар'єрів на китайський експорт, який відображається на значному зниженні відсотку експорту продукції КНР до США у перших трьох кварталах 2019 року у порівнянні з аналогічними періодами минулих років. Проте загальний експорт Китаю до інших країн світу мав не значне зниження у 2019, що означає, що КНР відкрила нові ринки збуту для своїх товарів, які раніше йшли на експорт у США.

Китай – це також один з найбільших експортерів сільськогосподарської продукції до США, провідні категорії постачання включають: перероблені фрукти та овочі, фруктові та овочеві соки, закусоці продукти, спеції та свіжі овочі. США оцінювали імпорт послуг з Китаю в 2018 році на 18,4 млрд. дол. Імпорт провідних послуг з Китаю до США був у транспортній, туристичній та науково-дослідній галузі.

Розглядаючи експортні потоки з США до Китаю, який став 3-м по величині ринком

експорту товарів США у 2018 році, можна побачити значне його зниження упродовж останніх двох років (рис. 7). Основними категоріями експорту США до КНР у 2018 році були: літаки, машини, електричні машини, оптичні та медичні інструменти та транспортні засоби.

Загальний обсяг експорту сільськогосподарської продукції до Китаю в 2018 році становив 9,3 мільярда доларів, що є четвертим за величиною ринком експорту сільськогосподарської продукції з США. Провідні категорії китайського імпорту із Сполучених Штатів включають сою, бавовну, шкури, свинину та вироби зі свинини та зернові культури.

Підсумовуючи аналіз двосторонніх торговельних відносин Китаю та Сполучених Штатів, можна побачити, що тісне торгове співробітництво двох країн почало тенденцію до зниження у 2018 році. Спостереження за торговельними потоками та платіжними балансами країн показало, що тарифне протистояння ще не призвело економіки США та КНР до невідворотних наслідків, проте ознаки рецесії вже відображаються на статтях торговельних балансів держав.

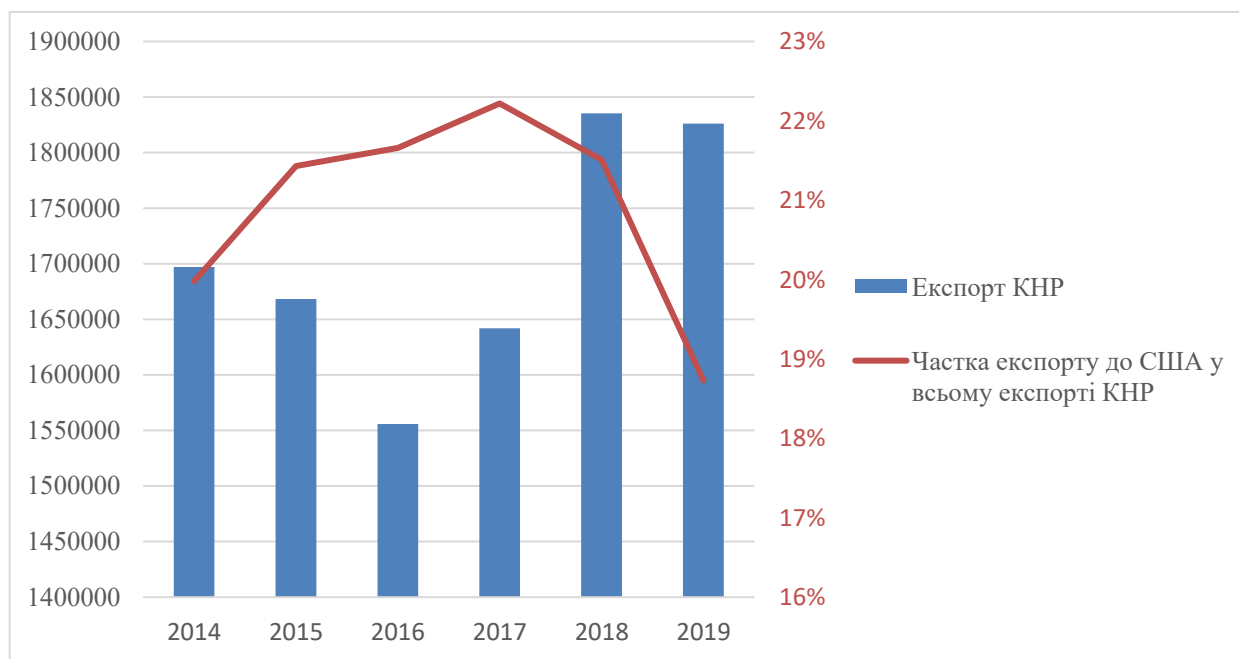

Рис. 6. Динаміка загального експорту КНР і частки експорту в США в загальному експорті КНР, дані в млн. дол. США

Джерело: складено авторами на основі [10]

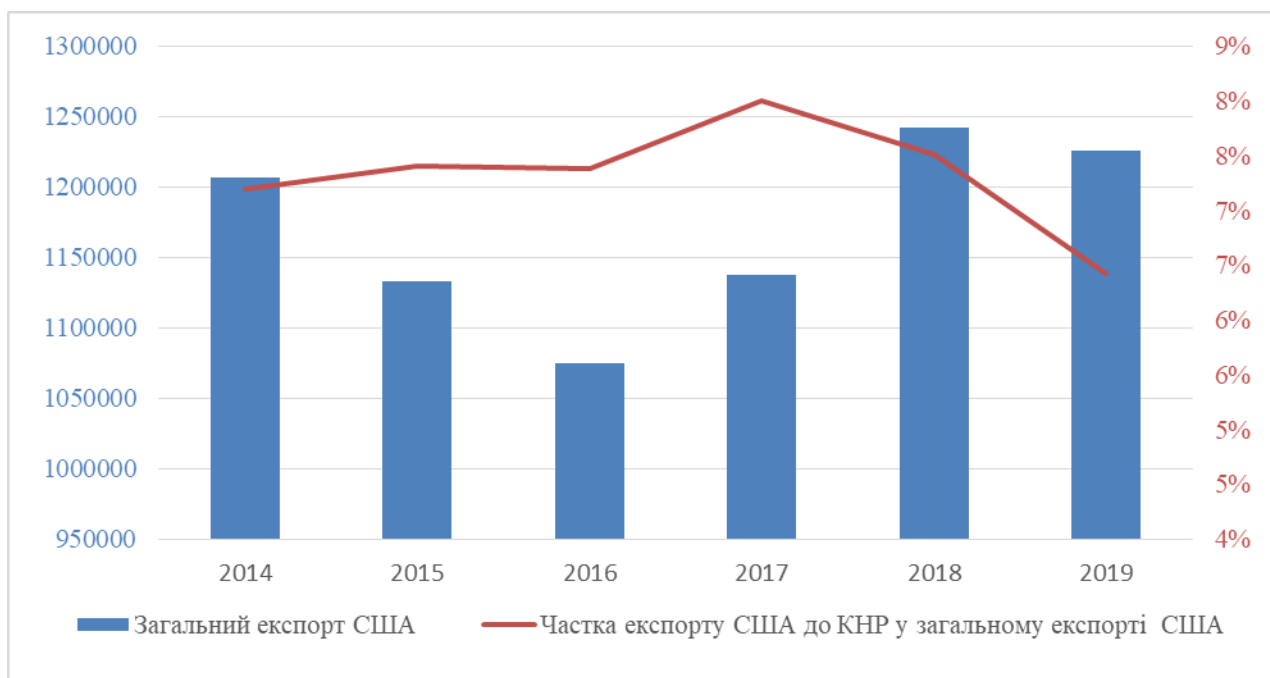

Рис. 7. Динаміка загального експорту США і частки експорту в КНР в загальному експорті США, дані в млн. дол. США

Джерело: складено авторами на основі [10]

Для визначення міри взаємної залежності торговельних потоків США та КНР було побудовано дві регресійні моделі, використовуючи в якості змінних статті з торговельних балансів США та КНР, які були оцінені на підставі кварталних статистичних даних МВФ за період з 1-го кварталу 2014 року по 3-й квартал 2019 року включно.

Перша модель включає три незалежні індикатори, які, теоретично, матимуть певний вплив на залежну змінну – експорт США (US_Exp): загальний імпорт США (US_Imp); загальний імпорт КНР (Ch_Imp); експорт КНР до США (C_to_US).

Отже, модель має вигляд:

$$US_Exp = \beta_1 \cdot US_Imp + \beta_2 \cdot C_Imp + \beta_3 \cdot C_to_US \quad (1)$$

Модель припускає, що із збільшенням US_Imp буде спостерігатись і збільшення US_Exp; зростання C_Imp призведе також до зростання US_Exp; збільшення C_to_US призведе до збільшення US_Exp.

Перш за все можна відзначити високу якість моделі через досить високий коефіцієнт детермінації R^2 , близький до 1 (0,869), що означає, що вибрані фактори пояснюють залежну змінну на 86,9%.

По-друге, аналізуючи стандартизовані бета-коефіцієнти, представлені у таблиці 1, можна зазначити, що імпорт Китаю має найбільший вплив на змінну, оскільки його модульне значення є найвищим. Даний факт може свідчити про те, що китайський ринок має вагоме значення для товарів з США, тому при збільшенні імпорту Китаю на одне стандартне відхилення експорт США також збільшується на 0,579. Другий за величиною вплив демонструє імпорт США.

Таблиця 1

Коефіцієнти моделі 1

	Бета	T_{stat}	p-значення	VIF
US_Imp	0,494	2,034	0,056	8,557
Ch_Imp	0,579	2,603	0,017	7,169
C_to_US	-0,230	-2,092	0,050	1,758

Джерело: підраховано авторами

І хоч величина китайського експорту до США має найменший вплив на змінну, даний показник проявляє зворотний напрямок причинності. Це означає, що при збільшенні експорту КНР до США, експортний потенціал самих Сполучених Штатів падає, іншими словами, збільшення імпорту китайської продукції шкодить розвитку експорту США і призводить до погіршення торговельного балансу. Виходячи з цього, можна зробити висновок, що протекціоністські заходи з боку американської влади по відношенню до Китаю, мають, теоретично, зменшити торговий дефіцит США.

Оскільки експорт – не єдина складова торговельного балансу, було побудовано другу регресійну модель з метою визначення факторів, які впливають на імпорт США (US_Imp) з наступними незалежними індикаторами: загальний експорт США (US_Exp), експорт США до КНР (US_to_C) і експорт КНР до США (C_to_US).

Отже, модель має вигляд:

$$US_Imp = \beta_1 \cdot US_Exp + \beta_2 \cdot US_to_C + \beta_3 \cdot C_to_US \quad (2)$$

Модель припускає, що із збільшенням US_Exp буде спостерігатись і збільшення US_Imp;

зростання US_to_C призведе також до зростання US_Imp; збільшення C_to_US призведе до збільшення US_Imp.

Дана модель демонструє дуже високий коефіцієнт детермінації R^2 на рівні 0,933, який означає, що обрані індикатори пояснюють змінну на 93,3%. Іншими ознаками високої якості моделі є рівень значущості всіх коефіцієнтів на рівні 1% (табл. 2), перевищення t-критерію Стьюдента та відсутність мультиколінеарності, про що свідчить низький індикатор VIF. Такі ж якісні показники були продемонстровані і в першій моделі.

Бета-коефіцієнти даної моделі показують, що найбільший вплив на імпорт Сполучених Штатів має їх експорт. Причому зі збільшенням експорту на одне стандартне відхилення імпорт буде зростати лише на 0,750, що говорить про те, що торговельний баланс має покращуватися, адже приріст експорту перевищує приріст імпорту. Експорт США до Китаю демонструє від'ємний коефіцієнт, що свідчить про наявність протилежної залежності змінних. Таким чином, збільшення експорту США до Китаю призведе до скорочення імпорту США, що буде позитивно впливати на торговельний баланс країни.

Таблиця 2

Коефіцієнти моделі 2

	Бета	T_{stat}	p-значення	VIF
US_Exp	0,750	11,493	0,000	1,200
C_to_US	0,453	6,399	0,000	1,412
US_to_C	-0,265	-4,009	0,001	1,227

Джерело: підраховано авторами

Отже, після інтерпретації всіх результатів, було отримано наступні емпіричні моделі:

$$US_Exp = 0,49 \cdot US_Imp + 0,58 \cdot C_Imp - 0,23 \cdot C_to_US \quad (3)$$

$$US_Imp = 0,75 \cdot US_Exp - 0,27 \cdot US_to_C + 0,453 \cdot C_to_US \quad (4)$$

Виходячи з результатів отриманих моделей, можна зробити висновок, що, теоретично,

встановлення торгових бар'єрів Китаю призведе до зростання експорту США, а домовленості по збільшенню закупівель Китаєм американської продукції допоможуть скоротити імпорт, що має призвести до покращення торговельного балансу США.

Висновки.

Проаналізувавши рахунки поточних операцій США та Китаю, було виявлено значні зміни в їх структурах та динаміках. Насамперед, через масштабне зростання імпорту КНР спостерігалось стрімке падіння профіциту рахунку поточних операцій цієї країни. Не менш важливо, що дефіцит США також показав помітне поглиблення, що є свідченням того, що тарифна політика Трампа призвела лише до негативних наслідків для національної економіки, й одна із головних цілей імплементації тарифних обмежень – зменшення торгового дефіциту Сполучених Штатів – не була досягнута.

Аналіз двосторонніх торговельних відносин Китаю та Сполучених Штатів, продемонстрував, що тісне торгове співробітництво двох країн почало тенденцію до зниження у 2018 році, що є наслідком жорсткого двостороннього тарифного регулювання. Спостереження за торговельними потоками та платіжними балансами країн

показало, що торгова війна ще не призвела до невідворотних наслідків в економіках США та КНР, проте ознаки рецесії вже яскраво помітні на статтях торговельних балансів держав.

Результати регресійних моделей, наведених у статті, свідчать про те, що імпорт товарів з Китаю дійсно спричиняє негативний вплив на обсяг експорту США, що обумовило запровадження США обмежень на імпорт з Китаю. Разом з тим, запровадження взаємних обмежень не призвело до покращення зовнішньоторговельних позицій США, бо, по-перше, частину закупівель з Китаю, від якої відмовилися американські імпортери, було замінено на більш дорогий імпорт з інших країн, по-друге, зростання цін на китайський імпорт призвело до збільшення витрат вже американських експортерів, які використовують імпорتنі складові у своєму виробництві.

Виходячи з результатів моделювання, можна зробити ще один висновок: саме підписання нових торгових угод між США і КНР з домовленостями по нарощенню закупівель Китаєм американської продукції, що відбулося наприкінці 2019 року, має допомогти США покращити свій торговельний баланс, на відміну від збільшення імпорتنих тарифів, що призвело до негативних результатів.

US-CHINA TRADE CONFLICT: CAUSES AND CONSEQUENCES

Sergey Yakubovskiy, D. Sc. (Economics), Professor, Odessa I. I. Mechnikov National University, 2, Dvoryanskaya str., Odessa, Ukraine, 65081, e-mail: syakubovskiy@onu.edu.ua; ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1193-0241>; Scopus Author ID: 57210283171

Tatyana Rodionova, PhD (Economics), Associate Professor, Odessa I. I. Mechnikov National University, 2, Dvoryanskaya str., Odessa, Ukraine, 65081, e-mail: t.rodionova@onu.edu.ua; ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6752-5958>; Scopus Author ID: 57207941284

Oleksandra Babinchuk, student, Odessa I. I. Mechnikov National University, 2, Dvoryanskaya str., Odessa, Ukraine, 65081, e-mail: babinchuk.alexandra@gmail.com; ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2634-0906>

At the present stage of development of international economic relations special attention is paid to the study of the relations between the countries that are the world leaders in terms of GDP and foreign trade – the USA and China. This is due to the fact that in recent years the US have introduced a number of measures to counteract the growth of Chinese exports, which has led to backlash from China. The subject of the study is the foreign trade relations of the USA and China. The goal is to analyze the influence of protectionist measures applied by the US and China on the development of their foreign economic relations. The following objectives are set: to determine the level of economic interdependence of the USA and the PRC, to investigate their impact on mutual trade flows and to analyze the dynamics of bilateral trade of countries under restrictive measures. The following methods are: comparative analysis, systematization and generalization, construction of regression models. The results of the analysis revealed that the US and PRC current accounts show reverse dynamics: the United States demonstrates stable deficit, while China has had surplus for many years. Moreover, the structures of the current accounts do differ a lot as well: the US is totally services-oriented country, whereas China is a major exporter of goods. It can be observed that both countries have experienced a recession of foreign economic activity since 2018, as far as their current account balances decreased substantially, which is likely to be the consequence of tariff barriers imposed by the US and PRC. Furthermore, due to trade confrontation, bilateral trade between these countries declines significantly as well, so that now China and the United States are forced to look for new export markets. The results of the regression models allow concluding that import from China is indeed having a negative impact on US exports, which has led to the US restrictions on imports from China. However, the introduction of mutual restrictions did not lead to an improvement of the US foreign trade.

Keywords: China, USA, export, import, balance of payments, trade war.

ТОРГОВОЕ ПРОТИВОСТОЯНИЕ США И КИТАЯ: ПРИЧИНЫ И ПОСЛЕДСТВИЯ

Якубовский Сергей Алексеевич, докт. экон. наук, профессор, Одесский национальный университет имени И. И. Мечникова, ул. Дворянская, 2, Одесса, Украина, 65081, e-mail: syakubovskiy@onu.edu.ua; ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1193-0241>; Scopus Author ID: 57210283171

Родионова Татьяна Андреевна, канд. экон. наук, доцент, Одесский национальный университет имени И. И. Мечникова, ул. Дворянская, 2, Одесса, Украина, 65081, e-mail: t.rodionova@onu.edu.ua; ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6752-5958>; Scopus Author ID: 57207941284

Бабинчук Александра Сергеевна, студентка, Одесский национальный университет имени И. И. Мечникова, ул. Дворянская, 2, Одесса, Украина, 65081, e-mail: babinchuk.alexandra@gmail.com; ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2634-0906>

На современном этапе развития международных экономических отношений исследованию взаимоотношений между странами, которые являются мировыми лидерами по объемам ВВП и внешней торговли – США и Китаю, уделяется особое внимание. Это связано с тем, что в последние годы США ввели ряд мер по противодействию росту китайского экспорта, что привело к обратным действиям со стороны Китая. Предметом исследования являются внешнеторговые отношения США и

Китая. Цель статьи – проанализировать влияние протекционистских мер, применяемых США и КНР, на развитие их внешнеэкономических связей. В статье решены следующие задачи: определить степень экономической взаимозависимости США и КНР, исследовать влияние на взаимные торговые потоки и проанализировать динамику двусторонней торговли стран в условиях ограничительных мер. Методами исследования являются: сравнительный анализ, систематизация и обобщение, построение эконометрических моделей. В результате исследования было выявлено, что динамика текущих счетов США и КНР является разнонаправленной: США в течение многих лет демонстрируют стабильный дефицит, а Китай – профицит. Кроме того, структура их текущих счетов также значительно отличается: США – ориентированы на оказание услуг, тогда как Китай является масштабным экспортером товаров. Результаты анализа свидетельствуют, что с 2018 года обе страны в сфере внешнеэкономической деятельности вошли в рецессию, поскольку сальдо их текущих счетов существенно уменьшилось, что является следствием взаимных тарифных барьеров. Кроме того, из-за торгового противостояния двусторонний товарооборот между странами значительно сократился, поэтому сейчас Китай и США вынуждены искать новые экспортные рынки. Выводы на основе регрессионных моделей свидетельствуют о том, что импорт товаров из Китая действительно оказывает негативное влияние на объем экспорта США, что обусловило введение США ограничений на импорт из Китая. Вместе с тем, введение взаимных ограничений не привело к улучшению внешнеторговых позиций США.

Ключевые слова: Китай, США, экспорт, импорт, платежный баланс, торговая война.

References

1. CNBC Newsletter: US trade deficit with China grows to a record and it's likely even worse than the data show (2018). Available at: <https://www.cnbc.com/2019/01/14/china-2018-full-year-december-trade-exports-imports-trade-balance.html>
2. Babenko V., Koniaieva Y. (2019). Prospects for improving technology in non-conventional energy development. *The Journal of V. N. Karazin Kharkiv National University Series "International Relations. Economics. Country Studies. Tourism"*, 9, 92-99. doi: 10.26565/2310-9513-2019-9-11
3. Babenko, V., Gaponova, E., Nehrey, M., Ryzhikova, N., Zaporozhets, E. (2019). Life Expectancy of Population of the Country: the Role of Health Services Effectiveness. *Research in World Economy*, Vol. 10, No. 4 (Special Issue), pp. 86-91. doi: <https://doi.org/10.5430/rwe.v10n4p86>
4. Babenko, V., Pasmor, M., Pankova, Ju., Sidorov, M. (2017). The place and perspectives of Ukraine in international integration space. *Problems and Perspectives in Management*, Vol. 15, Issue 1, pp. 80-92. doi: 10.21511/ppm.15(1).2017.08
5. Yakubovskiy, S., Lomachynska, I., Hriaznova, V. North American insurance markets: features and experience for Ukraine. *Вісник Одеського національного університету. Серія: Економіка*, Т. 24 (2019). Available at: http://visnyk-onu.od.ua/journal/2019_24_1/4.pdf
6. Yakubovskiy, S., Rodionova, T., Kyfak, A. (2019) Inflow of Foreign Capital as a Factor of the Development of Current Accounts of the Eastern European Countries. *Journal Transition Studies Review*, No.26(2), pp. 3-14. DOI: 10.14665/1614-4007-26-001
7. Modelling the economic impact of the Sino – US trade dispute: A global perspective. Deborah H. Y. Tan and Chen Chen (2019). Available at: https://www.jstor.org/stable/j.ctvp7d4j8.18?seq=1#metadata_info_tab_contents
8. Hosain, Sajjad and Hossain, Saddam, US-China Trade War: Was It Really Necessary? (March 14, 2019). *International Journal of Business and Economics*, Vol. 4, No. 1, 2019, pp. 21-32. Available at: <https://ssrn.com/abstract=3352549>
9. Howmuch.net: Mapping The World's Trade Domination: USA & China's Clout Since 1980 (2019) Available at: <https://howmuch.net/articles/trade-timelapse-usa-china>
10. IMF database (2020). Available at: <http://data.imf.org>
11. Office of the United States Trade Representative (2020). Available at: <https://ustr.gov/countries-regions/china-mongolia-taiwan/peoples-republic-china>
12. The balance: US Trade Deficit With China (2020). Available at: <https://www.thebalance.com/u-s-china-trade-deficit-causes-effects-and-solutions-3306277#causes>

Література

1. CNBC Newsletter: US trade deficit with China grows to a record and it's likely even worse than the data show. URL: <https://www.cnbc.com/2019/01/14/china-2018-full-year-december-trade-exports-imports-trade-balance.html>
2. Babenko V., Koniaieva Y. Prospects for improving technology in non-conventional energy development. *The Journal of V. N. Karazin Kharkiv National University Series "International Relations. Economics. Country Studies. Tourism"*, 2019, No. 9, pp. 92-99 doi: 10.26565/2310-9513-2019-9-11
3. Babenko, V., Gaponova, E., Nehrey, M., Ryzhikova, N., Zaporozhets, E. Life Expectancy of Population of the Country: the Role of Health Services Effectiveness. *Research in World Economy*, 2019, Vol. 10, No. 4 (Special Issue), pp. 86-91. doi: <https://doi.org/10.5430/rwe.v10n4p86>
4. Babenko, V., Pasmor, M., Pankova, Ju., Sidorov, M. The place and perspectives of Ukraine in international integration space. *Problems and Perspectives in Management*, 2017, Vol. 15, Issue 1, pp. 80-92. doi: 10.21511/ppm.15(1).2017.08
5. Yakubovskiy, S., Lomachynska, I., Hriaznova, V. North American insurance markets: features and experience for Ukraine. *Вісник Одеського національного університету. Серія: Економіка*, 2019, 24. Available at: http://visnyk-onu.od.ua/journal/2019_24_1/4.pdf
6. Yakubovskiy, S., Rodionova, T., Kyfak, A. Inflow of Foreign Capital as a Factor of the Development of Current Accounts of the Eastern European Countries. *Journal Transition Studies Review*, 2019, No.26(2), pp. 3-14. doi: 10.14665/1614-4007-26-001

7. Modelling the economic impact of the Sino – US trade dispute: A global perspective Deborah H. Y. Tan and Chen Chen, 2019 URL: https://www.jstor.org/stable/j.ctvp7d4j8.18?seq=1#metadata_info_tab_contents
8. Hosain, Sajjad and Hossain, Saddam, US-China Trade War: Was It Really Necessary? (March 14, 2019). International Journal of Business and Economics, Vol. 4, No. 1, 2019, pp. 21-32. Available at: <https://ssrn.com/abstract=3352549>
9. Howmuch.net: Mapping The World's Trade Domination: USA & China's Clout Since 1980 (2019) Available at: <https://howmuch.net/articles/trade-timelapse-usa-china>
10. IMF database. Available at: <http://data.imf.org> Office of the United States Trade Representative. 2020. URL: <https://ustr.gov/countries-regions/china-mongolia-taiwan/peoples-republic-china>
11. Office of the United States Trade Representative (2020). Available at: <https://ustr.gov/countries-regions/china-mongolia-taiwan/peoples-republic-china>
12. The balance: US Trade Deficit With China. URL: <https://www.thebalance.com/u-s-china-trade-deficit-causes-effects-and-solutions-3306277#causes>